

Hun var RINNANS LOKKEDUE

Denne kvinnen var agent for bandeleder dag Kitty Fitte, som ble dømt til 20 års Henry Rinnan. VG har møtt Kitty Grande, i tvangsarbeid etter krigen.

RINNAN-BANDEN

TRONDHEIM (VG) Mer enn 1000 nordmenn ble arrestert på grunn av Henry Rinnan og hans etterretningsagenter i Sør-derabteiling Løla.

● Der antas at ca. 80 av disse mistet livet, dels etter rene likvideringer og dels ved uimottagelig fangenskap.

● Rinnan-banden infiltrerte motstandsbevegelsen, og var kanskje det fysiske sikkerhetspolitets mest effektive redskap under krigen i Norge.

● Skomakersønnen Henry Rinnan og flere av hans menn fortvilet arrestanter på det mest grusomme for å få opplysninger under avhør.

● Rinnan, nærmest skrat av sipe-ugjer, ringer under retts-saken. Avsløringene av bandens virksomhet ryster det norske folk.

● 25 nordmenn ble dømt til døden og henrettet etter krigen. Ti av disse 25 tilhørte Rinnan-banden.

RETTSOPPGJØRET: Kitty Grande (innringet) — tiltalt nummer 6 — provoserte publikum med sin smilende oppreden under saken mot Rinnan-banden. Helt til venstre: Henry Rinnan.

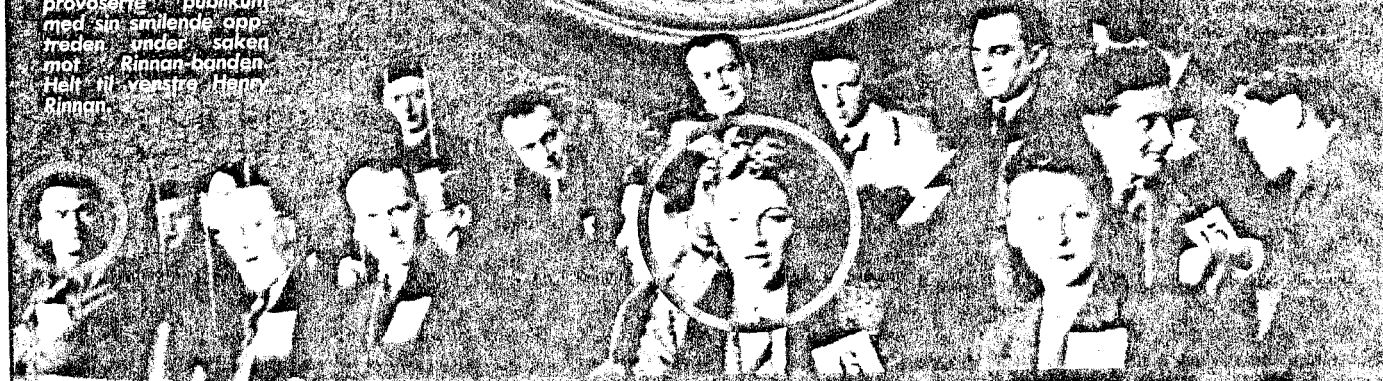
Kvinnen fikk plass i vår krigshistorie som Kitty Grande, medlem av den beryktede Rinnan-banden og tiltalt nummer 6 i rettsoppgjøret med Henry Rinnan og medarbeiderne. Hun provoserte publikum med sin smilende oppreden under saken.

Nasjonens forakt var rettet mot de 30 landsvikkerne på tilfalebenken i Trondheim tinghus.

VG møtte Kitty i Stockholm, hvor hun i dag lever et rolig og tilbaketrukket liv.

På de to neste sidene kan du lese om hennes liv.

I kveld starter NRK dokumentarserien «Skygge-spill» som omhandler historien til Rinnans forhånte organisasjon Sonderabteiling Løla.

KITTY I DAG — Blå om

ANGRIER I

**Rinnan-
agenten
Kitty (76)
står frem**

**VÅRSTA I SVERIGE (VG) – Jeg angri-
rer ingenting. Det sier Kitty Fitte, det
eneste medlemmet av Rinnanbanden
som orker å se offentligheten i øynene 50
år etter.**

Den elskverdige damen slipper VG inn i leiligheten utenfor Stockholm, hvor hun lever et stille pensjonistliv med sin franske ektemann Hubert Fitte.

I 1942 disponerte Kitty en annen leilighet – i sentrum av Trondheim. Der ble norske motstandsfolk lokket rett i klørne på Rinnan og hans menn.

– Jeg gjorde det riktige slik verden så ut for meg den gang. Jeg handlet etter beste overbevisning. Jeg har ingen skyldfølelse. Det ville bare være etterpåklokskap, sier hun til VG.

Kittys valg var skjebnesvangre både for norske motstandsfolk og for henne selv.

Hun gikk inn i Nasjonal Samling sammen med sin første ektemann i 1941. Paret beundret Vidkun Quisling. Ektefellen, som var arkitekt, vervet seg til tjeneste på Østfronten. Den unge fru- en satt igjen i Trondheim med en liten sønn.

Hans
Kringstad

Møtte Rinnan

– I juni 1942 ringte det på døren. En høy mann i hirduniform sto utenfor. Han spurte om jeg ville arbeide for en norsk organisasjon som prøvde å nøste opp et nett av ulovlige radiosendere langs kysten. Hirdmannen argumenterte med at norske hurtigruter var blitt senket på grunn av senderne. Det virket logisk å gå inn, sier Kitty Fitte.

Hun fikk beskjed om å oppsøke et hotell i Trondheim. En varm forsommerdag vandret den da 23 år gamle kvinnen i grå vådrakt gjennom byens gater. Vel fremme ble hun latt imot av en liten, mørk mann bak et digert skrivebord.

– Jeg heter Henry Rinnan, sa han.

– Jeg hadde aldri hørt navnet før, men Rinnan var meget behagelig, veltalende og korrekt. Han fortalte om radiosenderne, og hadde adresser til meg.

Lokkedue

Den sjarmende Kitty oppsøkte motstandsfolk under dekke av å være norsk patriot. Nordmenn som ville flykte til Sverige ble lurt til leiligheten hennes. Mannfolk i Rinnan-banden arresterte mange av ofrene for provokasjonen så snart de kom ut på gaten igjen.

Kitty Fitte var aktiv agent i Sonderabteilung Lola i vel et halvt år. Da ropet hun for motstandsfolk i Tromsø at tyskerne sto bak Rinnan. Det lekket ut. Kitty endte selv i tysk fangenskap.

– Unntakstilstanden i Trondheim ga meg motforestillinger. Uskyldige mennesker ble arrestert og skutt. Ett av ofrene var pappas forretningsadvokat. Derfor prøvde jeg å advare.

Rinnans egen agent satt på Grini og senere som Nacht und Nebel-fange i kvinneleiren Ravensbrück i Tyskland i til sammen trekvart år. En tragedie ga henne amnesti: Sønnen på fire år var drept i en ulykke hjemme i Norge.

– Jeg møtte polske kvinner som var utsatt for medisinske forsøk i Ravensbrück. De ble kalt kaniner, fordi de humpet omkring på ben ødelagt etter kirurgiske inngrep. Forholdene var grusomme. Med fare for mitt eget liv sa jeg ifra om dette til norsk Røde Kors ved hjemkomsten. Jeg vet ikke om retten trodde meg på det punktet.

Frostating lagmannsrett la i alle fall til grunn at Kitty unnløt å arbeide mer for Rinnan etter fangenskapet. Men alle bånd til banden ble ikke brutt. Hun skilte seg fra sin første mann og giftet seg med Ivar Grande – Henry Rinnans nestkommanderende.

– Jeg giftet meg uten å bedømme hva mannen min eventuelt måtte gjøre på

jobb for Rinnan. Det fikk bli hans sak.

Grande var kjent som en brutal og hensynsløs agent. Folk fra motstandsbevegelsen likviderte ham 11. desember 1944. Tre uker senere nedkom den unge enke med Ivar Grandes datter.

Et halvt år etter ble mor og barn skilt. Freden førte Kitty Grande – Rinnans lokkedue – bak lås og slå.

– Jeg hadde sittet som fange i Tyskland, og mente selv at jeg ikke hadde utrettet stort for Rinnan. Derfor var det en overraskelse i det hele tatt å bli arrestert. Alvoret gikk opp for meg først under rettssaken, hevder den 76 år gamle kvinnen.

Hutobjekt

De 30 tiltalte satt bak gitter i Frostating lagmannsrett. Mennene bar fotlenker. Pressefolkene merket seg den vake Kitty Grande, som snuhte freidig til fotgrafene fra første benk.

NINGENTING

«Jeg gjorde det ikke og nikket på den som orker å stå frem for offentligheten når NRK i k.veid starter den store dokumentarserien «Skjuggespill».

Foto: TOBIAS ROSJUNDE/Presens Bild.

RINNANS LOKKEDUE:

Kitty var agent for Henry Rinnan. Hun er det eneste bandmedlemmet som orker å stå frem for offentligheten når NRK i k.veid starter den store dokumentarserien «Skjuggespill».

Foto: TOBIAS ROSJUNDE/Presens Bild.

Hun ble folkets hatobjekt, bare stilt i skyggen av Henry Rinnan selv og de verste torturistene hans.

En mann annonserte i avisen for å stoppe rykter om at Kitty var datteren hans.

— På vei ut av retten en dag begynte Henry Rinnan å peke ut hvilke tiltalte som kom til å få dødsstraff: «Du dør og du dør — og du, du redder livet så vidt,» sa han henvendt til meg. Rinnan tok ikke mye feil. Han hadde sjarm og makt over mennesker. Jeg skjønner godt at han likk grepet også på kvinner selv om han var liten, bare 1,61 meter. Han var sjenerøs, og så ut til å være glad i barn.

Påtalemyndigheten kjørte en prøvesak mot torturisten Hans Birger Egeberg for saken mot resten av Rinnanbanden kom opp. Egeberg fikk dødsstraff. Kitty saut i fangekjelleren på Misjonshotellet da den dødsdømte ble hebet for transport til retterstedet i oktober 1945.

— Jeg husker jeg gråt. Egeberg trostet oss andre. En annen av fangene sang «Sangen om livet».

Året etter falt dommen over den da 27 år gamle Kitty Grande:

«Regnet avstand fra all storm for vold, også mot som Rinnan ble en likovde.»

«Bortsett fra virksomhetens forkastelige og foraktelige karakter, har den også i høy grad vært til skade for hennes landsmenns kamp, og til stor nytte for landets fiender», uttalte retten.

Domstolen pekte også på formildende omstendigheter som fangenskapet i Tyskland og det faktum at hun deltok i Rinnanbanden kun i perioden for tortur var tatt i bruk.

20 års tvangsarbeid ble ansett for å være en passende straff. Ni andre ble henrettet ved skyting.

Angrer ikke

Kitty slapp ut etter seks års soning. Hun dro rett til Sverige, og jobbet på sykehus frem til pensjonsalderen.

Rinnans agent mener hun er en alminnelig kvinne, og ikke noe ond menneske.

— Jeg stemmer på sosialdemokratene. Jeg har behandlet mine pasienter med den største omsorg. Jeg tar avstand fra all form for vold, også den som Rinnans menn utøvde. Jeg har aldri hatt raselordomner, og jeg kan ikke tenke meg noe verre enn krig. Men jeg angret likevel ikke, fordi jeg mente jeg gjorde det rette.